

ЗАДАННІ ГАРАДСКОГА КОНКУРСУ ПА БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ І ГІСТОРЫІ “ШЛЯХАМІ ТВОРЦАЎ” (2022 г.)

Заданне 1. Выбраць верны варыянт адказу

1. Хто з беларускіх пісьменнікаў называў В.Быкава “рыцарам сумлення і свабоды”?
 - А) Рыгор Барадулін;
 - Б) Уладзімір Караткевіч;
 - В) Іван Шамякін;
 - Г) Максім Танк.
2. Якім словам галоўная гераіня апавесці В.Быкава “Альпійская балада” абразіла галоўнага героя?
 - А) Бандэравец;
 - Б) Калабарант;
 - В) Уласавец;
 - Г) Фашыст.
3. Які факт з біяграфіі В.Быкава супадае з фактам біяграфіі яго героя Бурава з апавесці “У тумане”?
 - А) Вайсковая служба на Далёкім Усходзе;
 - Б) Служба ў партызанскім атрадзе;
 - В) Праца кіроўцам грузавіка;
 - Г) Камандаванне стралковым узводам.
4. Згадка пра якую кнігу мае важнае значэнне для разумення вобраза Сотнікава і філасофскай сутнасці ўсёй апавесці “Сотнікаў” ?
 - А) Біблія;
 - Б) “Капітал” Карла Маркса;
 - В) “Mein Kampf” Адольфа Гітлера;
 - Г) Талмуд.
5. За які від дыверсіі немцы катавалі героя апавесці “У тумане” Сушчэню і яго таварышаў?
 - А) Знішчэнне меснай нямецкай адміністрацыі;
 - Б) Удзел у рэйкавай вайне;
 - В) Падрыў харчовага склада;
 - Г) Забойства паліцыянта .
6. Якая краіна ці тэрыторыя не належалі да сферы інтарэсаў СССР згодна сакрэтнаму пратаколу пакта Молатава-Рыбентропа?
 - А) Латвія;
 - Б) Эстонія;
 - В) Літва;
 - Г) Бесарабія.
7. Абарона якога беларускага гораду ў 1941 г. працягвалася 23 дні?
 - А) Магілёў;
 - Б) Мінск;
 - В) Віцебск;
 - Г) Гомель.
8. Як называлі людзей, якія вывозіліся на прымусовыя работы з Беларусі ў Германію?
 - А) Калабарацыяністы;
 - Б) Астарбайтэры;
 - В) Хільфсвіліге;
 - Г) Фольксдойчэ.

9. Беларус Вячаслаў Квіцінскі ўзначальваў партызанскую брыгаду, якая дзейнічала на тэрыторыі:

- А) Чэхаславацчыны;
- Б) Італіі;
- В) Югаславіі;
- Г) Францыі.

10. На якой міжнароднай канферэнцыі было публічна прынята рашэнне ўключыць БССР у склад краін-заснавальніц ААН?

- А) Патсдамскай;
- Б) Крымскай;
- В) Сан-Францыскай;
- Г) Ялцінскай.

Заданне 2. Адзначце правільны адказ – так або не.

Пытанне	Так	Не
1. Будучы камсоргам палка В.Быкаў прагуляў у рэстаране агульныя камсамольскія грошы і спаліў у грубцы свой камсамольскі білет.		
2. Разведчык Бураў у аповесці “У тумане” ехаў на станцыю Масцішча, каб застрэліць свайго знаёмца Войціка		
3. У застойныя гады пад ціскам ідэалагічнай улады і афіцыйнай крытыкі В.Быкаву адмаўлялі ў публікацыі яго твораў.		
4. Галоўныя героі аповесці “Альпійская балада” збіраліся стаць партызанамі.		
5. Пасля здрадніцтва Рыбак хацеў скончыць жыццё самагубствам.		
6. Другі перыяд рэйкавай вайны атрымаў назву “Канцэрт”.		
7. Беларускі штаб партызанскага руху ўзначаліў Панцеляймон Панамарэнка.		
8. У сакавіку 1942 г. Беларуская народная самапомач запатрабавала ад нямецкіх уладаў аўтаноміі Беларусі і стварэння беларускай арміі.		
9. Рэактыўныя ўстаноўкі (“кацюша”) упершыню былі выкарыстаныя падчас баёў за Магілёў.		
10. У вызваленні Беларусі прымала ўдзел польская пяхотная дывізія імя Адама Міцкевіча.		

Заданне 3. Дапоўніць сцвярджэнне ці адкажыце на пытанне.

1. Пра якога вядомага ваеннага дзеяча В.Быкаў пісаў так:

“Ездзіў, як заўсёды, на «вілісе» з бронетранспарцёрам галаварэзаў-аўтаматчыкаў і бартавым аўтамабілем ваеннага трыбуналу. Дзе якая няўстойка, хапаў першых жа, хто трапляў пад руку, — салдат ці афіцэраў — загадваў аўтаматчыкам расстраляць. З кішанёў яшчэ не астылых трупаў трыбунальшчыкі даставалі дакумэнты і афармлялі прысуд. ... сам не забіваў і нічога не падпісваў, тое рабілі іншыя — паводле ўсіх правілаў вайсковай юрыспрудэнцыі”

2. . Падзеі аповесці “Знак бяды” разгортваюцца ў трох часавых (гістарычных) прасторах. Запішыце іх.

3. Што азначае слова ‘гефтлінг’? У якім з твораў В.Быкава яно сустракаецца?

4. “Быкаўская аповесць” – гэта ...?

5. Як называлі людзі пагорак, на якім знаходзіўся надзел Петрака і Сцепаніды ў аповесці “Знак бяды”? Чаму ён атрымаў такую назву? Што, на вашу думку, ён сімвалізуе?

6. Пра які мастацкі метада В. Быкаў піша наступнае:

“Але менавіта тое, што праўда, і стала непрымальным для _____. Можна сказаць, што галоўным ворагам гэтага славуэтага мэтаду была праўда. Праўду адсочваў увесь дзяржаўна-партыйны інстытут выдаўцоў, рэдактараў, рэцэнзэнтаў і крытыкаў. У той час, як валадары нашых думак не пераставалі правакацыйна агітаваць: пішыце праўду! Колькі нашага брата, пісьменьнікаў, пагарэла менавіта на праўдзе... А на хлусьні, наадварот, рабілі кар’еру.”

7. Упершыню ў сваёй творчасці ў апавесці “Знак бяды” В. Быкаў звяртаецца да вобраза канкрэтнай гістарычнай асобы. Запішыце імя, прозвішча і пасаду гэтага чалавека.

8. Пералічыце ўсе знакі бяды ў апавесці В. Быкава “Знак бяды”, якія зможаце ўспомніць.

9. У дакладной нататцы міністру па справах акупаваных усходніх тэрыторый Альфрэду Розэнбергу ад 10 ліпеня 1941 г. кажацца пра тое, што ахова канцэнтрацыйных лагераў для ваеннапалонных ведае толькі адну мову ў адносінах да вязняў. Што гэта за мова?

10. На паседжанні Вярхоўнага Савета СССР 1 жніўня 1940 г. наркам замежных спраў СССР Вячаслаў Молатаў адзначыў, што Вільня і Віленскі край перадаюцца Літве не таму, што там пераважае літоўскае насельніцтва. Чым жа, згодна яго выступу, тлумачылася гэта перадача?

Заданне 4. Размесціць падзеі згодна храналагічнай паслядоўнасці. Адказ запісаць у фармаце АБВГ.

1.

- А) Пачатак Другой сусветнай вайны;
- Б) В. Быкаў паступае ў Віцебскае мастацкае вучылішча;
- В) Падпісанне Савецкім Саюзам і нацысцкай Германіяй Дагавора аб сяброўстве і граніцы;
- Г) Развязанне СССР вайны супраць Фінляндыі (“Зімовая вайна”);

2.

- А) Прызыў В.Быкава ў Чырвоную Армію;
- Б) Канчатковая акупацыя Беларусі нямецкімі войскамі;
- В) Стварэнне партызанскага атраду “Чырвоны Кастрычнік” Ц. Бумажковым і Ф.Паўлоўскім;
- Г) Пачатак існавання Суражскіх “варотаў”.

3.

- А) В.Быкаў накіраваны ў Саратаўскае пяхотнае вучылішча;
- Б) Пачатак трэцяга этапу “рэйкавай вайны”;
- В) В.Быкаву нападзена званне малодшага лейтэнанта;
- Г) Узнікненне першай “партызанскай зоны” ў Беларусі

4.

- А) Пачатак Яска-Кішынёўскай аперацыі, у якой браў удзел В.Быкаў;
- Б) Пачатак аперацыі “Багратыён”;
- В) Пачатак Кіраваградскай аперацыі, у якой браў удзел В.Быкаў;
- Г) Пачатак карэннага пералому ў ходзе Вялікай Айчыннай вайны.

Заданне 5. Ніжэй пададзены характарыстыкі персанажаў з твораў В.Быкава. Вам трэба запісаць назву твора, імёны і прозвішчы гэтых герояў.

Характарыстыка	Імя персанажа	Назва твора
1. “...быў чалавек крайніх поглядаў на людзей і або прымаў іх цалкам, або гэтак жа цалкам адваргаў; у розных каверзных справах ён не прызнаваў нейкага там права на «змякчаючыя» абставіны, асабліва цяпер, у вайну”		
2. “Галоўнае – у яго няма жаднай цвёрдасці, мужчынскай самавітасці, з кожным ён гатоў пагадзіцца, падтакнуць, хоць той брэша, не баючыся Бога. Быццам людская пакорнасць робіць іх дабрэйшымі”		
3. “...у ім з’явілася грэблівае пачуццё да слабакоў, хварліўцаў, розных няўдак, якія па тых ці іншых прычынах чагось не маглі, не ўмелі, не выконвалі. Ён стараўся ўмець і выконваць усё...ён не любіў кніжнай навукі, для якой патрэбны былі трыманне, стараннасць”		
4. “...лічыў сябе чалавекам адукаваным, усё ж скончыў сем класаў, а галоўнае – меў зграбны, каліграфічны почырк, якім ганарыўся ўсе тыя гады, што працаваў у раёне”		
5. “...змалку не ўмела пераломваць сябе, рабіць што насуперак перакананню, тым больш прыніжацца...дзеяная натура не магла прымірыцца са сваім бяссіллем, прагнула нейкага сродку, нейкай магчымасці адстаяць сябе, не паддацца”		
6. “...заўважыў, як пад шапкаю чорных, даўнавата не стрыжаных валасоў радаснай жвавасцю бліснулі гэтакія ж чорныя, нібы дзве масліны, вочы”		
7. “...а што заўтра зробіць гэты маўчун, таго не ўзнаеш...дзеці ў вёсцы ніколі не гулялі з ім у свае дзіцячыя гульні, і хоць быў ён нязлы і нікога не крыўдзіў, яны абміналі яго стараной. Заўжды ён быў сам па сабе, адзін... “		
8. “Тут руссо!” “Кароші, мілі руссо!”		
9. “Пагадзіўшыся са сваёй смерцю, ён на некалькі кароткіх гадзін прыдбаў сабе як бы нейкую незалежнасць ад драпежнае сілы ворагаў...Ён ужо не баяўся нічога, і гэта давала яму пэўную перавагу над іншымі і над сабой ранейшым таксама”		
10. “...змалку ведаў за сабой адну недарэчную рысу ў характары – будучы пакрыўджаным, ён траціў натуральную здольнасць скардзіцца, пратэставаць, мог толькі заплакаць, зацяцца, адасобіцца ад людзей, забіцца ў які катух. Затым, ужо падросшы, у такіх выпадках мог толькі вылаяцца, апанурыцца, але не павініцца (калі быў вінаваты), ні апраўдацца (калі быў бязвінны)”		
11. “...быў здольны на ўсё. Бывала, падлеткам абтрасаў сады, глуміўся з меншых, пляжыў гародніну ў Выселках. ...Гэты літасці не меў ад роду”		

Заданне 6. Паглядзіце ўрыўкі з фільмаў, знятых паводле аповесцяў В.Быкава. Адкажыце на пытанні.

1. Урывак з экранізацыі якой аповесці вы праглядзелі? Што з'яўляецца прадметам разваг галоўнага героя ў дадзеным урыўку? Чаму немец цэліць у яго з пісталета і чым гэта скончыцца?
2. Урывак з экранізацыі якой аповесці вы праглядзелі? Дзе і пры якіх абставінах В.Быкаў сустрэўся з прататыпам галоўнай гераіні аповесці?
3. Урывак з экранізацыі якой аповесці вы праглядзелі? Якую прапанову немцаў адхіліў галоўны герой аповесці і якое пакаранне за гэта атрымаў?
4. Урывак з экранізацыі якой аповесці вы праглядзелі? Для чаго кожны з герояў клічыць следчага? Ці апраўдаецца намер кожнага з іх?